

18 กันยายน 2568

เรียน ผู้จัดการ

สถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง

ที่ ธปท. ว. 6122/2568 เรื่อง นำส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่เกี่ยวข้องกับ
หลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตจำนวน 4 ฉบับ

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลความเสี่ยงด้านเครดิตของสถาบันการเงิน ซึ่งประกอบด้วยประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวน 4 ฉบับ เพื่อสนับสนุนให้สถาบันการเงินสามารถทำและบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมสินเชื่อและธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงเพื่อลดภาระในการดำเนินการของสถาบันการเงิน โดยสรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

1. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 34/2568 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 35/2568 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์อิง (Factoring) ปรับปรุงหลักเกณฑ์การให้สินเชื่อเพื่อการค้าและการทำธุรกรรมแฟกเตอร์อิงทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ที่มีการทำประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance) และมีสถาบันการเงินเป็นผู้รับประกันตามกรมธรรม์หรือเป็นผู้รับโอนสิทธิจากผู้รับประกันตามกรมธรรม์นั้น โดยให้สถาบันการเงินสามารถนับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย หรือบริษัทประกันภัยที่มีหน่วยงานกำกับดูแลและได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับที่สามารถลงทุนได้ เป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่แทน ตามมูลค่าที่ได้รับประกัน เพื่อให้สอดคล้องกับรูปแบบการทำธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าและการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องของสถาบันการเงิน

2. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 36/2568 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม ปรับปรุงหลักเกณฑ์โดยขยายขอบเขตให้ธนาคารพาณิชย์ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย รับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมจากธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศได้เพิ่มเติม ซึ่งลูกหนี้ดังกล่าวต้องเป็นลูกหนี้ตามสัญญาสินเชื่อที่มีธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศร่วมกับเจ้าหนี้อื่นเป็นเจ้าหนี้ร่วมกัน (syndicated loan) และมีการจัดชั้นเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing) เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารจัดการพอร์ตสินเชื่อและบริหารความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น

3. ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ 37/2568 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต (Risk Participation) ปรับปรุงหลักเกณฑ์โดยขยายขอบเขตการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์ ด้วยการเพิ่มประเภทของสินทรัพย์อ้างอิงให้ครอบคลุมถึง

ธุรกรรมแฟ็กเตอร์และการค้าประกัน และเพิ่มประเภทของคู่สัญญาให้รวมถึงบริษัทประกันภัยในต่างประเทศ ที่มีหน่วยงานกำกับดูแลและได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับที่สามารถลงทุนได้ เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์ สามารถทำธุรกรรมและบริหารความเสี่ยงได้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น รวมถึงปรับปรุงแนวทางการบันทึกบัญชี เพื่อให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไป

ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงขอส่งประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยจำนวน 4 ฉบับข้างต้น ซึ่งได้ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศและงานทั่วไป เล่ม 142 ตอนพิเศษ 305 ง ลงวันที่ 16 กันยายน 2568 แล้ว และจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติ

ขอแสดงความนับถือ

เขมวันต์ ศรีสวัสดิ์

(นางสาวเขมวันต์ ศรีสวัสดิ์)

ผู้อำนวยการอาวุโส ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

ผู้ว่าการ แทน

สิ่งที่ส่งมาด้วย ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย จำนวน 4 ฉบับ

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2356 7365

ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ CP-RPD@bot.or.th

เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์เดียวกันมากเกินไป เป็นกรณีที่ทำให้เกิดการกระจุกตัวของความเสี่ยงของสถาบันการเงินอยู่กับลูกหนี้รายใดรายหนึ่งหรือโครงการหนึ่งโครงการใด ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อความมั่นคงของสถาบันการเงินได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้ออกหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) และได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์ดังกล่าวมาเป็นระยะ เพื่อให้สามารถรองรับรูปแบบการประกอบธุรกิจของสถาบันการเงินที่หลากหลายมากขึ้น ตอบสนองต่อความต้องการของลูกค้าในการทำธุรกรรมทั้งในและต่างประเทศ รวมถึงรองรับกับการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินที่สอดคล้องกับแนวทางหรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ในขณะที่ยังคงให้ความสำคัญกับการพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทน รวมถึงการบริหารความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมดังกล่าวเป็นสำคัญ

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่สอดคล้องกับรูปแบบการทำธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ และการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องของสถาบันการเงิน อันจะเป็นการสนับสนุนการค้าให้เป็นไปอย่างคล่องตัว และเป็นทางเลือกสำหรับแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) โดยขยายขอบเขตหลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าให้ครอบคลุมธุรกรรมการค้าทั้งในประเทศและระหว่างประเทศที่มีการประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance) จากเดิมที่กำหนดหลักเกณฑ์ไว้เฉพาะกรณีธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าที่มีการประกันการส่งออก (export credit insurance) เท่านั้น โดยยังคงหลักการเดิมในการกำกับดูแลที่พิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 50 และมาตรา 52 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 22/2555 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับ
ลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
ทุกแห่ง

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

“เงินกองทุน” หมายความว่า เงินกองทุนทั้งสิ้นตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย
ว่าด้วยองค์ประกอบของเงินกองทุนและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเงินกองทุนสำหรับธนาคารพาณิชย์
ที่จดทะเบียนในประเทศ สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ สำหรับบริษัทเงินทุน หรือสำหรับ
บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ แล้วแต่กรณี

“ก่อการระดมทุน” หมายความว่า การระดมทุนที่ระบุตามประกาศธนาคารแห่ง
ประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ หรือสำหรับ
บริษัทเงินทุน แล้วแต่กรณี

“ตัวเงินที่มีคุณภาพ” หมายความว่า ตัวเงินที่มีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

(1) ได้รับการรับรองหรือรับอวัลโดยสถาบันการเงินอื่นในประเทศ หรือสถาบัน
การเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในประเทศ

(2) ได้รับการรับรองหรือรับอวัลโดยสถาบันการเงินในต่างประเทศที่มีหน่วยงาน
กำกับดูแล หรือสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในต่างประเทศ โดยสถาบันการเงิน
ดังกล่าวต้องได้รับการจัดอันดับเครดิต (rating) เป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade)
โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External Credit Assessment Institutions: ECAIs) ที่ธนาคาร
แห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณ
สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับ
สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในต่างประเทศที่ไม่มีการจัดอันดับเครดิตโดยสถาบัน
จัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

(3) ได้รับการรับรองหรือรับอวัลโดยธนาคารเพื่อการพัฒนาแบบพหุภาคี
(Multilateral Development Banks: MDBs) ที่มีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ตามประกาศธนาคาร

แห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

(4) ออกโดยบริษัททั้งในและต่างประเทศที่ได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับ AA หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับ AA หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือได้รับการรับรองหรือรับรองโดยบริษัทอื่นทั้งในและต่างประเทศที่ได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับ AA หรือเทียบเท่าขึ้นไป โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

“หุ้น” หมายความว่า หุ้นสามัญ และหุ้นบุริมสิทธิ

5.2 หลักการ

การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันมากจนเกินควร ทำให้เกิดความเสี่ยงด้านการกระจุกตัว ส่งผลให้สถาบันการเงินได้รับความเสียหายหากคู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ สถาบันการเงินจึงสามารถให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันได้ ภายใต้อัตราส่วนการทำธุรกรรมและหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่กำหนด ซึ่งเน้นการพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ โดยในการพิจารณาจัดกลุ่มลูกหนี้ใด ๆ รวมกันเป็นลูกหนี้ในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันต้องพิจารณาความเชื่อมโยงจนเสมือนเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการให้สินเชื่อแก่บุคคลเดียวกัน (single risk)

5.3 หลักเกณฑ์

5.3.1 การคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่

(1) จำนวนเงินที่สถาบันการเงิน ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกันเมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุน

(2) จำนวนเงินที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกิน

ร้อยละ 11 ของเงินกองทุน โดยอัตราส่วนการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยแก่ลูกค้า แต่ละรายต้องไม่เกินที่กำหนดตามเอกสารแนบ 1 ด้วย

ทั้งนี้ ในการพิจารณาจำนวนเงินที่สถาบันการเงินให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน ให้สถาบันการเงินพิจารณาความเชื่อมโยงจนเสมือนเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการให้สินเชื่อแก่บุคคลเดียวกัน (single risk) ตามแนวทางที่กำหนดในเอกสารแนบ 2 และเอกสารแนบ 3

5.3.2 วิธีคำนวณการก่อภาระผูกพัน

ให้สถาบันการเงินคำนวณมูลค่าของภาระผูกพันที่ใช้ในการคำนวณอัตราส่วนตามข้อ 5.3.1 โดยนำจำนวนเงินตามสัญญาภาระผูกพัน (notional amount) ไปคูณด้วยค่าแปลงสภาพ (credit conversion factor) ตามสัญญาภาระผูกพันแต่ละประเภทที่กำหนดไว้ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ หรือสำหรับบริษัทเงินทุน แล้วแต่กรณี

5.3.3 ข้อยกเว้นในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่

การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อตามข้อ 5.3.1 ไม่รวมถึงธุรกรรมดังต่อไปนี้

(1) การให้กู้ยืมระหว่างสถาบันการเงินที่เข้าลักษณะดังต่อไปนี้

(1.1) การให้กู้ยืมประเภทชำระคืนเมื่อทวงถาม (call loan) หรือให้กู้ยืมเงินประเภทกำหนดชำระคืนไม่เกินหนึ่งวัน (overnight loan) แก่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

(1.2) การให้กู้ยืมเงินประเภทมีระยะเวลา (term loan) ไม่เกิน 12 เดือน เฉพาะสกุลเงินบาท แก่ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

(2) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ที่มีความเสี่ยงน้อยที่เข้าลักษณะดังต่อไปนี้

(2.1) การให้สินเชื่อ ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่กระทรวงการคลัง หรือส่วนราชการอื่นใด หรือสถาบันคุ้มครองเงินฝาก หรือการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง

(2.2) การก่อภาระผูกพัน หรือการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ โดยมีเงินฝากที่สถาบันการเงินนั้น หลักทรัพย์รัฐบาลไทย หลักทรัพย์ธนาคารแห่งประเทศไทย หลักทรัพย์กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนาาระบบสถาบันการเงิน หรือหลักทรัพย์สถาบันคุ้มครองเงินฝาก

หลักทรัพย์ที่ออกโดยกระทรวงการคลัง หรือรัฐวิสาหกิจที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น หรือหลักทรัพย์ที่ค้ำประกันต้นเงินและดอกเบี้ยโดยกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย หรือกองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน หรือสถาบันคุ้มครองเงินฝาก เป็นประกัน ทั้งนี้ เท่าที่ไม่เกินจำนวนเงินฝากที่เป็นประกันหรือราคาหลักทรัพย์ที่ตราไว้

(2.3) การให้สินเชื่อโดยมีหลักทรัพย์รัฐบาลต่างประเทศหรือธนาคารกลางต่างประเทศ ที่มีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์หรือสำหรับบริษัทเงินทุนแล้วแต่กรณี ค้ำประกันเต็มจำนวน หรือลงทุนในหลักทรัพย์ดังกล่าว

(2.4) การให้สินเชื่อ ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อที่มีตัวแลกเงินหรือตัวสัญญาใช้เงินของสถาบันการเงินนั้น หรือเงินสดเป็นหลักประกัน

(2.5) ภาระผูกพันตามสัญญารับประกันการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยรัฐบาลไทย กระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทย กองทุนเพื่อการฟื้นฟูและพัฒนา ระบบสถาบันการเงิน สถาบันคุ้มครองเงินฝาก หรือรัฐวิสาหกิจที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้น แบบรับประกันทั้งจำนวน (firm underwrite)

(3) ภาระผูกพันจากธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายและเทียบเคียงได้กับการออกเลตเตอร์ออฟเครดิต (letter of credit: L/C) เพื่อการค้า เช่น การออก Bank Payment Obligation (BPO)

5.3.4 ข้อยกเว้นในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่สำหรับสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อตามข้อ 5.3.1 โดยสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ ไม่รวมถึงธุรกรรมดังต่อไปนี้

(1) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ ที่เป็นเงินตราต่างประเทศแก่บุคคลที่มีภูมิลำเนาในประเทศไทยโดยสำนักงานใหญ่หรือสาขาอื่นที่อยู่ในต่างประเทศของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

(2) การลงทุน ก่อภาระผูกพัน แก่นิติบุคคลที่จดทะเบียนในประเทศไทยโดยสำนักงานใหญ่หรือสาขาอื่นที่อยู่ในต่างประเทศของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ เนื่องจากการทำธุรกรรมดังต่อไปนี้

(2.1) การรับประกันการจำหน่ายหุ้นแบบรับประกันทั้งจำนวน (firm underwrite) ในตลาดแรกและตลาดรอง

(2.2) การยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ (securities borrowing and lending) ในกรณีที่ลูกค้าค้ำหลักทรัพย์ก่อนกำหนด

(3) กรณีข้อ 5.3.4 (2) สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศจะได้รับยกเว้นการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่เมื่อเข้าเงื่อนไขทุกข้อดังต่อไปนี้

(3.1) สาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทยต้องไม่มีส่วนได้ส่วนเสียที่จะกระทบกับฐานะทางการเงินและผลการดำเนินงาน เช่น ไม่มีส่วนในค่าธรรมเนียมและผลประโยชน์ที่เกิดขึ้น และไม่ได้รับผลกระทบในกรณีที่มีการขาดทุนเกิดขึ้น จากการถือหรือมีหุ้นดังกล่าว

(3.2) การบันทึกบัญชีธุรกรรมดังกล่าวต้องแยกบัญชีชัดเจน และความเสี่ยงจากการถือหรือมีหุ้นดังกล่าวจะไม่ถูกถ่ายโอนมายังสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศในประเทศไทย

(4) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ แก่ลูกค้าที่เป็นบริษัทเงินทุน ธนาคารพาณิชย์ ทั้งในและต่างประเทศ สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นทั้งในและต่างประเทศ หรือธนาคารเพื่อการพัฒนาแบบพหุภาคี (MDBs) ที่มีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) โดยมีเงื่อนไขว่าลูกค้าดังกล่าวแต่ละรายต้องมีวงเงินไม่เกินร้อยละ 60 ของเงินกองทุน และเมื่อนับรวมกับวงเงินของคู่ค้ารายอื่นที่มีวงเงินเกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนทุกรายแล้ว ต้องมีวงเงินรวมกันทั้งสิ้นไม่เกิน 2.5 เท่าของเงินกองทุนด้วย โดยสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศต้องแจ้งรายละเอียดเกี่ยวกับธุรกรรมของคู่ค้ารายที่เกินอัตราส่วนดังกล่าวให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบตามแบบรายงานในเอกสารแนบ 4 ทุกสิ้นเดือนที่มีรายการนั้น

5.3.5 แนวทางในการพิจารณาผ่อนผันการกำกับลูกหนี้รายใหญ่

ธนาคารแห่งประเทศไทยจะพิจารณาผ่อนผันการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ที่มีความสัมพันธ์ในลักษณะกลุ่มธุรกิจเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนดเป็นรายการนี้ ทั้งนี้ ตามแนวทางที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.3.6 หลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ตัวเงิน

(1) กรณีเป็นตัวเงินที่มีคุณภาพที่ได้รับการรับรองหรือรับรองโดยสถาบันการเงินอื่นทั้งในและต่างประเทศ สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นทั้งในและต่างประเทศ หรือธนาคารเพื่อการพัฒนาแบบพหุภาคี (MDBs) ให้นับผู้รับรองหรือผู้รับรองว่าเป็นลูกหนี้

(2) กรณีเป็นตั๋วเงินที่มีคุณภาพที่ออกหรือได้รับการรับรองหรือรับอาวัลโดยบริษัทที่ได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับ AA หรือเทียบเท่าขึ้นไป หรือตั๋วเงินที่ได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับ AA หรือเทียบเท่าขึ้นไป ให้นับผู้สั่งจ่ายหรือผู้ออกตั๋วเงิน หรือผู้รับรอง หรือผู้รับอาวัล เป็นลูกหนี้

(3) กรณีเป็นตั๋วเงินที่ไม่มีคุณภาพ ให้นับผู้ทรงซึ่งขายตั๋วเงินและบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบตั๋วเงินที่ไม่มีคุณภาพทุกทอดเป็นลูกหนี้

5.3.7 หลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้า (trade finance) โดยการรับซื้อ ซื้อลด รับช่วงซื้อลดเอกสารตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิต

(1) ธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ให้นับบุคคลซึ่งต้องรับผิดชอบธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าในลำดับแรกเป็นลูกหนี้

ทั้งนี้ กรณีเอกสารไม่สอดคล้องกับเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิต (discrepant document) หรือยังไม่สามารถระบุได้ว่าสอดคล้องกับเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิต ให้นับผู้ขายเอกสารตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิตและบุคคลซึ่งเกี่ยวข้องกับธุรกรรมการรับซื้อซื้อลด รับช่วงซื้อลดเอกสารตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิตทุกทอดเป็นลูกหนี้

(2) ธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าที่ไม่ได้ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎเกณฑ์ข้อบังคับสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ให้ถือปฏิบัติตามหลักการการนับลูกหนี้ตั๋วเงินตามที่กำหนดไว้ในข้อ 5.3.6

5.3.8 หลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้าที่มีการประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance) ที่สถาบันการเงินเป็นผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์

(1) การให้สินเชื่อเพื่อการค้าที่มีการทำประกันภัยสินเชื่อทางการค้าที่สถาบันการเงินเป็นผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์หรือเป็นผู้รับโอนสิทธิจากผู้รับผลประโยชน์ตามกรมธรรม์ ให้สถาบันการเงินนับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยหรือบริษัทประกันภัยที่ให้บริการประกันภัยสินเชื่อทางการค้าเป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามข้อ 5.3.1 ตามมูลค่าที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยหรือบริษัทประกันภัยรับประกัน ทั้งนี้ การทำประกันภัยสินเชื่อทางการค้าดังกล่าวต้องมีการโอนความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างแท้จริง และบริษัทประกันภัยดังกล่าวต้องมีหน่วยงานกำกับดูแล และได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

(2) ในกรณีที่ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทยหรือบริษัทประกันภัยที่ให้บริการ**ประกันภัยสินเชื่อทางการค้า**ไปทำประกันภัยต่อ (reinsurance) สถาบันการเงินสามารถนับบริษัทประกันภัยต่อ (reinsurer) เป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามข้อ 5.3.1 หากเข้าเงื่อนไขทุกข้อดังต่อไปนี้

(2.1) มีเอกสารแสดงการโอนสิทธิการรับเงินจากบริษัทประกันภัยต่อมาที่สถาบันการเงินโดยตรง

(2.2) มีการโอนความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างแท้จริง

(2.3) บริษัทประกันภัยต่อดังกล่าวมีหน่วยงานกำกับดูแล และได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

5.3.9 หลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ที่มีการรับประกันความเสี่ยงด้านเครดิต (ที่ไม่เข้าข่ายธุรกรรม credit derivatives)

(1) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อที่มีสถาบันการเงินอื่นทั้งในและต่างประเทศที่มีหน่วยงานกำกับดูแล สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นทั้งในและต่างประเทศ หรือธนาคารเพื่อการพัฒนาแบบพหุภาคี (MDBs) ที่มีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) เป็นผู้รับประกันความเสี่ยง ให้นับสถาบันการเงินที่เป็นผู้รับประกันความเสี่ยงนั้นเป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามข้อ 5.3.1

ทั้งนี้ สถาบันการเงินในต่างประเทศ และสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในต่างประเทศต้องได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในต่างประเทศที่ไม่มีการจัดอันดับเครดิตโดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

(2) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อที่ได้รับการค้ำประกันจากบริษัทอื่นนอกเหนือจากข้อ 5.3.9 (1) ให้ยังคงนับลูกหนี้รายนั้น

เป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ตามข้อ 5.3.1 โดยไม่นับบริษัทผู้ค้ำประกัน เป็นลูกหนี้ในการคำนวณอัตราส่วนดังกล่าว

5.3.10 หลักเกณฑ์การนับการลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือให้สินเชื่อเพื่อซื้อ ตราสารตามสัญญารับประกันการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้แบบรับประกันทั้งจำนวน (firm underwrite)

(1) ภาระผูกพันตามสัญญารับประกันการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้แบบรับประกันทั้งจำนวน (firm underwrite) ได้แก่ ภาระผูกพันตามสัญญารับประกันการจำหน่ายตราสาร ดังต่อไปนี้

(1.1) หุ้นกู้ หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกเพื่อระดมทุนจากประชาชนหรือบุคคลใด ที่ได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับ AA หรือเทียบเท่าขึ้นไป โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอกที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

(1.2) หุ้นกู้ หรือตราสารแสดงสิทธิในหนี้ที่ออกโดยสถาบันการเงิน

(2) ภาระผูกพันตามสัญญารับประกันการจำหน่ายตราสารแสดงสิทธิในหนี้ตามข้อ 5.3.10 (1) เมื่อนับรวมกับจำนวนเงินที่สถาบันการเงินให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อตามข้อ 5.3.1 ต้องมีมูลค่าไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินกองทุน โดยให้นับแต่วันที่สถาบันการเงินทำสัญญารับประกันการจัดจำหน่ายจนถึงวันปิดการเสนอขาย และในกรณีที่สถาบันการเงินไม่สามารถจำหน่ายและจำเป็นต้องลงทุนหรือให้สินเชื่อเพื่อซื้อตราสารดังกล่าว ให้จำนวนเงินที่สถาบันการเงินให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อตามข้อ 5.3.1 ได้ไม่เกินร้อยละ 50 ของเงินกองทุน เป็นระยะเวลาไม่เกิน 3 เดือน นับแต่วันปิดการขายตราสารนั้น

5.3.11 หลักเกณฑ์การนับลูกหนี้ธุรกรรมอื่น

(1) ธุรกรรมให้เข้าซื้อ ธุรกรรมการให้เข้าแบบลีสซิง ธุรกิจแฟกเตอริง ธุรกรรมซื้อคืนภาคเอกชน ธุรกิจหลักทรัพย์ประเภทกิจการการยืมและให้ยืมหลักทรัพย์ และการขายชอร์ต ธุรกิจการแปลงสินทรัพย์เป็นหลักทรัพย์ (securitisation) และธุรกรรม collateralized debt obligation ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตและการกำกับดูแลการทำธุรกรรมในแต่ละเรื่อง

(2) ชุกรรรมอนุพนธ์ให้สถาบันการเงินถือปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์และสำหรับบริษัทเงินทุน และประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยการอนุญาตและการกำกับดูแลการทำชุกรรรมอนุพนธ์นั้น ๆ

5.3.12 หลักเกณฑ์การกำกับดูแลตามประกาศฉบับนี้ ไม่รวมถึงการให้สินเชื่อลงทุน ก่อการะผูกพัน หรือทำชุกรรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินที่ได้รับการอนุญาตให้จัดตั้งกลุ่มธุรกิจทางการเงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย ทั้งนี้ กลุ่มธุรกิจทางการเงินดังกล่าวต้องปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับแบบรวมกลุ่ม

6. บทเฉพาะกาล

ในกรณีที่ประกาศฉบับนี้มีผลบังคับใช้แล้วส่งผลให้อัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่จากเดิมที่เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 22/2555 เรื่อง หลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit) ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555 เกินกว่าอัตราส่วนที่กำหนดในข้อ 5.3.1 ของประกาศฉบับนี้ สถาบันการเงินจะให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อการะผูกพัน หรือทำชุกรรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อเพิ่มเติมแก่บุคคลหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับบุคคลดังกล่าวอีกไม่ได้ และต้องดำเนินการเพื่อให้การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อการะผูกพัน หรือทำชุกรรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อดังกล่าวเป็นไปตามประกาศฉบับนี้โดยเร็ว ทั้งนี้ ต้องไม่เกิน 1 ปี นับแต่วันที่ประกาศฉบับนี้มีผลใช้บังคับ

7. วันเริ่ม:ันบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2283 6955

การคำนวณอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

(1) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่ประชาชนรายย่อยแต่ละรายต้องไม่เกินร้อยละ 1 ของเงินกองทุน

(2) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) แต่ละรายต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินกองทุน

(3) การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน หรือสถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในการทำธุรกรรมเพื่อการบริหารสินทรัพย์/หนี้สิน และเพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเอง แต่ละรายต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินกองทุน หักด้วยจำนวนเงินตามสัญญาการทำธุรกรรม credit derivatives ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยซื้อประกันความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงจากธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นนั้น โดยไม่ได้รับเงินสดเป็นประกันการรับประกันความเสี่ยงดังกล่าว

(4) การให้สินเชื่อ ลงทุน หรือก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่คู่สัญญาอื่นที่ไม่ใช่ประชาชนรายย่อย SMEs ธนาคารพาณิชย์ บริษัทเงินทุน หรือ สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในการทำธุรกรรมเพื่อการบริหารสินทรัพย์/หนี้สิน และเพื่อป้องกันความเสี่ยงของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยเอง หรือเป็นการทำธุรกรรมที่สืบเนื่องจากการให้บริการแก่ SMEs เช่น การซื้อลดตั๋วเงิน การรับซื้อลูกหนี้ (factoring) แต่ละรายต้องไม่เกินร้อยละ 10 ของเงินกองทุน หักด้วยจำนวนเงินตามสัญญาการทำธุรกรรม credit derivatives ที่ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยซื้อประกันความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงจากคู่สัญญานั้น โดยไม่ได้รับเงินสดเป็นประกันการรับประกันความเสี่ยงดังกล่าว

แนวทางในการพิสูจน์ผู้ที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่

เนื่องจากข้อเท็จจริงที่ปรากฏในระบบสถาบันการเงินไทยพบว่า มีลูกหนี้หลายบริษัทที่มีกรรมการที่มีอำนาจลงนามเป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งโดยหลักการการพิจารณาผู้ที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (มาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551) สถาบันการเงินต้องจัดบริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทในกลุ่มเดียวกัน และจำกัดการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อของทุกบริษัทรวมกันไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินกองทุนของสถาบันการเงินนั้น อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงบริษัทที่มีกรรมการที่มีอำนาจลงนามเป็นบุคคลเดียวกันนั้น อาจไม่ได้มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันเลยทั้งในด้านความเป็นเจ้าของและความเสี่ยง ซึ่งหากจะต้องถูกจัดกลุ่มให้เสมือนเป็นลูกหนี้รายเดียวกันแล้ว ก็คงจะไม่ตรงกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มุ่งไม่ให้อำนาจการตัดสินใจของสถาบันการเงินมีความเสี่ยงสูงเกินไป กระทั่งตัวที่ลูกหนี้รายหนึ่งรายใดมากเกินไปจนเกินควร ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงอนุญาตให้สถาบันการเงินใช้ดุลยพินิจในเรื่องนี้ได้ หากพิจารณาความเป็นเจ้าของ หรือการมีอำนาจควบคุมกิจการของกรรมการในบริษัทเหล่านั้นว่าไม่มีความเชื่อมโยงของบริษัทเสมือนเป็นบุคคลเดียวกัน (single risk) ก็ไม่ต้องจัดบริษัทดังกล่าวเป็นลูกหนี้กลุ่มเดียวกัน

หลักสำคัญในการพิสูจน์ความเกี่ยวข้องของลูกหนี้ข้างต้น ขอให้สถาบันการเงินพึงตระหนักถึงความเสี่ยงของการให้สินเชื่อว่า ในที่สุดแล้วผู้รับความเสี่ยงเป็นบุคคลใด และบริษัทที่เข้าข่ายมีความเกี่ยวข้องกันเหล่านั้นมีข้อบ่งชี้ความเชื่อมโยงจนเสมือนเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการให้สินเชื่อแก่บุคคลเดียวกันในลักษณะ single risk หรือไม่ ในเบื้องต้นขอให้สถาบันการเงินพิจารณาข้อบ่งชี้ตามแนวทางในการพิสูจน์ผู้ที่เกี่ยวข้องตามหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ทุกข้อทั้ง 4 ประการประกอบกัน กล่าวคือ

1. ผู้รับสินเชื่อที่แท้จริงเป็นใคร (true borrower)

พิจารณาความเสี่ยงของการให้สินเชื่อว่า ในที่สุดแล้วสถาบันการเงินมีความเสี่ยงที่อาจเกิดความเสียหายจากการให้สินเชื่อที่แท้จริงแก่บุคคลใด เช่น สถาบันการเงินมีเจตนาจะให้สินเชื่อแก่บริษัทหรือแก่บุคคลที่เป็นกรรมการ รวมถึงการพิจารณาว่าบุคคลที่เป็นกรรมการนั้นยอมเป็นผู้ค้ำประกันบริษัทหรือมีการนำเงินที่กู้ยืมไปใช้ในกิจการอื่นที่กรรมการนั้นเกี่ยวข้องด้วยหรือไม่ หากปรากฏข้อเท็จจริงดังกล่าวก็อาจถือได้ว่าผู้รับสินเชื่อที่แท้จริงคือ กรรมการผู้นั้นและบริษัทต่าง ๆ ที่ตนเป็นกรรมการอยู่เป็นผู้ที่เกี่ยวข้อง (nominee) ของกรรมการผู้นั้น

2. ผู้ที่เป็นเจ้าของกิจการเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกันหรือไม่ (connectivity)

พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบริษัทที่มีกรรมการที่มีอำนาจลงนามเป็นบุคคลเดียวกันว่ามีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องในลักษณะหนึ่งลักษณะใดที่อาจมีความเชื่อมโยงต่อกันหรือไม่ เช่น เป็นบริษัทที่มีเจ้าของหรือมีบุคคลที่มีอำนาจควบคุมกิจการไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมเป็นบุคคลกลุ่มเดียวกัน หรือเป็นบริษัทในเครือเดียวกันหรือไม่

3. ความเกี่ยวข้องในด้านบุคคลผู้จัดตั้ง สถานที่ตั้งของบริษัท และหลักประกัน (circumstantial evidence)

พิจารณาข้อเท็จจริงของการจัดตั้งบริษัทและหลักประกันของลูกหนี้ ว่ามีข้อบ่งชี้ใดที่อาจระบุได้ว่าบริษัทเหล่านั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน เช่น ที่ตั้งของบริษัทอยู่ในบริเวณเดียวกันหรือจัดตั้งในที่ดินที่มีเจ้าของเป็นบุคคลเดียวกัน หรือข้อเท็จจริงปรากฏว่าบริษัทเหล่านั้นจัดตั้งโดยบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเดียวกัน หรือมีหลักประกันร่วมกันหรือเกี่ยวข้องกัน

4. บริษัทมีการประกอบธุรกิจที่แท้จริงหรือไม่ (fraud)

พิจารณาวัตถุประสงค์ในการดำเนินธุรกิจของบริษัทว่าเป็นบริษัทที่จัดตั้งขึ้นมาเพื่อหลีกเลี่ยงการทำธุรกรรมตามกฎหมาย หรือเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางธุรกิจในลักษณะหนึ่งลักษณะใด เช่น การจัดตั้งบริษัทในรูปแบบของ paper company

กรณีตัวอย่าง เช่น หากสถาบันการเงินให้สินเชื่อแก่บริษัท ก บริษัท ข และบริษัท ค อยู่ก่อนแล้ว แต่ต่อมาบริษัททั้ง 3 แห่งได้แต่งตั้งบุคคลคนเดียวกันมาเป็นกรรมการผู้มีอำนาจลงนามในบริษัทของตนโดยบังเอิญ ซึ่งการพิจารณา single risk ต้องดูเจตนาว่าสถาบันการเงินประสงค์จะให้สินเชื่อกับกรรมการผู้นั้นหรือบริษัททั้ง 3 แห่ง โดยสถาบันการเงินอาจพิจารณาได้ว่าบริษัททั้ง 3 แห่งไม่ได้ถือเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการผู้นั้นในลักษณะของ nominee หากปรากฏข้อเท็จจริงทุกข้อต่อไปนี้

- (1) มีการให้สินเชื่อแก่บริษัททั้ง 3 แห่งอยู่ก่อนที่จะมีการแต่งตั้งบุคคลนั้นเป็นกรรมการ
- (2) กรรมการผู้นั้นก็ไม่ได้มีส่วนเป็นเจ้าของกิจการในบริษัททั้ง 3 แห่ง
- (3) ที่ตั้งของบริษัททั้ง 3 แห่ง และที่ตั้งหลักประกันไม่ได้บ่งชี้ว่าเป็นบริษัทในกลุ่มเดียวกันหรือจัดตั้งขึ้นโดยบุคคลคนเดียวกัน และ
- (4) บริษัททั้ง 3 แห่งไม่ใช่บริษัทในรูปแบบของ paper company แต่มีการประกอบธุรกิจจริง

ในทางตรงกันข้าม หากปรากฏว่า กรรมการผู้มีอำนาจลงนามในบริษัท จ บริษัท ฉ และบริษัท ช มีส่วนเป็นผู้จัดตั้งบริษัททั้ง 3 แห่ง ซึ่งแม้บริษัท จ กับบริษัท ฉ มีการประกอบธุรกิจที่แท้จริง แต่หากปรากฏข้อเท็จจริงว่า การตั้งบริษัท ช ขึ้นมาเพื่อให้เป็นเพียง paper company โดยมีสถานที่ตั้งก็อยู่ที่เดียวกับบริษัท จ กับบริษัท ฉ และการให้สินเชื่อแก่กลุ่มบริษัททั้ง 3 แห่งเป็นเพียงความต้องการขยายการให้สินเชื่อให้เกินอัตราส่วนการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ จึงมีการตั้งบริษัท ช ขึ้นมา เช่นนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการให้สินเชื่อแก่กรรมการผู้มีอำนาจลงนาม โดยมีบริษัททั้ง 3 แห่งเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องกับกรรมการผู้นั้นในลักษณะของ nominee

ทั้งนี้ คณะกรรมการสินเชื่อของสถาบันการเงินจะต้องนำเสนอผลการพิสูจน์ผู้ที่เกี่ยวข้องตามข้อบ่งชี้ข้างต้นต่อคณะกรรมการบริหารความเสี่ยง หรือคณะกรรมการชุดอื่นที่ได้รับมอบหมายจาก

คณะกรรมการสถาบันการเงินที่ไม่ใช่คณะกรรมการสินเชื่อของสถาบันการเงินที่รับผิดชอบในเรื่องการบริหารความเสี่ยงของสถาบันการเงินนั้น เพื่อให้ความเห็นชอบทุกกรณี และสถาบันการเงินต้องเก็บหลักฐานการวิเคราะห์และพิจารณาตามแนวทางที่กำหนดข้างต้น รวมถึงเหตุผลและหลักฐานอันสมควรในการไม่จัดกลุ่มลูกหนี้ โดยจัดเก็บเอกสารไว้ที่สถาบันการเงินเพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้ อย่างไรก็ตาม หากปรากฏมีข้อบ่งชี้อย่างอื่นแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มลูกหนี้เสมือนเป็นบุคคลเดียวกัน ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจพิจารณาสั่งการให้สถาบันการเงินนับรวมลูกหนี้เหล่านี้เสมือนเป็นลูกหนี้รายเดียวกันได้

**แนวทางการพิจารณาจำนวนเงินที่สถาบันการเงินให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มี
ลักษณะคล้ายสินเชื่อแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด
หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน**

การให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน ทำให้เกิดการกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านเครดิตอันเนื่องมาจากแหล่งเงินได้ที่ลูกหนี้แต่ละรายจะนำมาชำระหนี้ให้แก่สถาบันการเงินมาจากโครงการหรือกิจกรรมเดียวกัน ซึ่งหากเกิดความเสียหายขึ้นกับโครงการหรือกิจกรรมดังกล่าวอาจทำให้สถาบันการเงินไม่ได้รับชำระหนี้จากลูกหนี้นั้น

ในการพิจารณาจัดกลุ่มลูกหนี้ใด ๆ รวมกันเป็นลูกหนี้ในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน ให้สถาบันการเงินพิจารณาฐานะการเงินและความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มลูกหนี้ว่ามีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด (financial interdependence) จนเสมือนเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากการให้สินเชื่อแก่บุคคลเดียวกัน (single risk) กล่าวคือ หากฐานะทางการเงินของลูกหนี้รายหนึ่งเกิดความเสียหาย จะส่งผลกระทบให้ลูกหนี้อีกรายหนึ่งเกิดความเสียหายด้านฐานะการเงินตามไปด้วยจนกระทั่งไม่สามารถชำระหนี้ให้แก่สถาบันการเงิน

ทั้งนี้ สถาบันการเงินมิได้ถูกจำกัดให้ต้องยึดถือแนวทางพิจารณาดังที่ยกมาข้างต้นเพียงเท่านั้น สถาบันการเงินอาจมีแนวนโยบายปฏิบัติเพิ่มเติมจากที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ไว้เป็นแนวทาง เพื่อให้การติดตามและบริหารการกระจุกตัวของความเสี่ยงด้านเครดิตมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับสถาบันการเงิน

ธนาคาร.....

รายงานการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อกับคู่ค้าที่เป็นบริษัทเงินทุน ธนาคารพาณิชย์ในและต่างประเทศ
สถาบันการเงินของรัฐที่มีกฎหมายเฉพาะจัดตั้งขึ้นในและต่างประเทศ ธนาคารเพื่อการพัฒนาแบบพหุภาคีที่ได้รับน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0

ณ วันที่.....

หน่วย : ล้านบาท

ลำดับที่	ชื่อลูกหนี้	รหัสลูกหนี้	รายละเอียดการให้สินเชื่อ ลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือทำธุรกรรมที่ มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อ	วงเงิน	ยอดคงค้าง	ร้อยละของ วงเงินต่อ เงินกองทุน
			รวม			

เงินกองทุนมีจำนวน.....ล้านบาท

วงเงินรวมทั้งสิ้นคิดเป็น.....เท่าของเงินกองทุน

ขอรับรองว่ารายงานนี้เป็นจริงและถูกต้อง

.....ลายมือชื่อผู้รับมอบอำนาจ.....

(.....)

.....ตำแหน่ง.....

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িং (Factoring)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ให้สินเชื่อแก่ลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการ โดยการรับโอนหนี้ทางการค้าจากลูกค้าซึ่งเรียกว่าธุรกิจแฟกเตอร์িং (factoring) เพื่อเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับผู้ประกอบการ รวมทั้งวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Small and Medium Enterprises: SMEs) ซึ่งธุรกรรมดังกล่าวครอบคลุมถึงการบริหารบัญชีลูกหนี้ การเรียกเก็บหนี้ทางการค้า และการรับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด โดยในช่วงที่ผ่านมาได้มีการปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลมาเป็นลำดับจนครอบคลุมการรับโอนหนี้ทางการค้าทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ แบ่งเป็นธุรกิจแฟกเตอร์িংที่ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์িংให้สินเชื่อโดยการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟกเตอร์িংทันที (funded factoring) และธุรกิจแฟกเตอร์িংประเภทที่ยังไม่มีการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกค้า และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring) ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์การกำกับดูแลโดยมุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งการพิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทน (risk and reward) เป็นสำคัญ ทั้งนี้ สำหรับธุรกิจแฟกเตอร์িংระหว่างประเทศให้เป็นไปตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องที่ได้มีการกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจนและมีการบังคับใช้ที่เป็นสากล เช่น General Rules for International Factoring (GRIF)

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพและบริหารความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น อันจะเป็นการสนับสนุนการค้าให้เป็นไปอย่างคล่องตัว และเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนให้กับลูกค้าที่เป็นผู้ประกอบการ โดยเฉพาะ SMEs จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংให้รองรับกรณีที่มีการประกันความเสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกิจแฟกเตอร์িংทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ ภายใต้หลักการเดิมในการกำกับดูแลที่พิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ริงได้ตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 20/2555 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ริง (Factoring) ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2555

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน ทุกแห่ง

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ธุรกิจแฟกเตอร์ริง” หมายความว่า ธุรกิจที่ลูกค้าตกลงโอนหรือจะโอนหนี้ทางการค้า ภายในประเทศหรือระหว่างประเทศให้แก่ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริง โดยผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงนั้น ตกลงจะให้สินเชื่อ หรือรับความเสี่ยงในหนี้ที่ลูกหนี้ของลูกค้าผิดนัด ซึ่งรวมถึงการรับที่จะดำเนินธุรกรรม อย่างหนึ่งอย่างใดหรือหลายอย่างรวมกัน ดังต่อไปนี้

- (1) บริหารบัญชีลูกหนี้
- (2) เรียกเก็บหนี้ทางการค้า

ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงตามวรรคหนึ่งให้หมายความรวมถึงผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงอื่นซึ่งรับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงตามวรรคหนึ่งและรับที่จะดำเนินการตาม (1) หรือ (2) ของวรรคหนึ่งด้วย

“ผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ริงระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้รับโอนหนี้ทางการค้าจากลูกค้าที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

- (1) เป็นสมาชิกขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐบาลที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

“ผู้ประกอบการแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้า หรือบริษัทประกัน ทั้งในและต่างประเทศ ที่เป็นผู้ค้าประกันการชำระหนี้ของลูกค้าและอาจทำหน้าที่ให้ข้อมูลประวัติด้านเครดิตของลูกค้าต่อผู้ประกอบการแฟกเตอร์ด้านการส่งออกที่มีลักษณะดังต่อไปนี้

(1) เป็นสมาชิกขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่ถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากลขององค์กรกลางระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง และ

(2) ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ (investment grade) จากการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) ทั้งนี้ สำหรับธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าของรัฐบาลที่ไม่มีการจัดอันดับของสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก อนุโลมให้ใช้อันดับเครดิตของประเทศที่จดทะเบียนจัดตั้งแทนได้

“สัญญาแฟกเตอร์” หมายความว่า สัญญาที่ทำขึ้นระหว่างธนาคารพาณิชย์ฝ่ายหนึ่ง กับลูกค้าอีกฝ่ายหนึ่ง โดยลูกค้าตกลงโอนและธนาคารพาณิชย์ตกลงรับโอนหนี้ทางการค้าที่ลูกค้ามีสิทธิเรียกร้องเหนือลูกหนี้ เพื่อดำเนินธุรกรรมภายใต้ธุรกิจแฟกเตอร์ และให้หมายความรวมถึงกรณีที่ธนาคารพาณิชย์รับโอนหรือตกลงที่จะรับโอนหนี้ทางการค้าจากผู้ประกอบการแฟกเตอร์มาอีกทอดหนึ่งด้วย

“ลูกค้า” หมายความว่า ผู้ขายสินค้าหรือบริการแก่ลูกหนี้ และมีสิทธิได้รับชำระหนี้สำหรับจำนวนหนี้ทางการค้าจากลูกหนี้

“ลูกหนี้” หมายความว่า ผู้ซื้อสินค้าหรือบริการจากลูกค้าและมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ อันเนื่องมาจากหนี้ทางการค้าให้แก่ลูกค้า ซึ่งต่อมาลูกค้าได้โอนสิทธิการรับชำระหนี้ทางการค้านั้นให้แก่ธนาคารพาณิชย์ตามสัญญาแฟกเตอร์

“หนี้ทางการค้า” หมายความว่า เงินค่าสินค้าหรือบริการที่ลูกหนี้ต้องชำระให้แก่ลูกค้าอันเนื่องมาจากการขายสินค้าหรือบริการ ทั้งนี้ ไม่รวมถึงการขายสินค้าหรือบริการที่มีการเปิดเลตเตอร์ออฟเครดิต (letter of credit: L/C)

“การบริหารบัญชีลูกหนี้” หมายความว่า การจัดทำทะเบียนและ/หรือรายงานบัญชีลูกหนี้ การตรวจสอบข้อมูลเครดิตและสถานภาพของลูกหนี้ การควบคุมดูแลยอดหมุนเวียนและยอดคงค้างของลูกหนี้ให้เหมาะสม

“มาตรฐานการบัญชี” หมายความว่า มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

5.2 หลักการ

การประกอบธุรกิจแฟกเตอร์จึงเป็นธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อระยะสั้น เพื่อเป็นเงินทุนหมุนเวียนแก่ผู้ประกอบการทั้งการค้าที่เกิดขึ้นภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยที่ในปัจจุบันผู้ประกอบการแฟกเตอร์ระหว่างประเทศที่เป็นสมาชิกองค์กรกลางระหว่างประเทศจะต้องถือปฏิบัติตามแนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานที่องค์กรกลางระหว่างประเทศนั้นบังคับใช้ ซึ่งจะกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องแต่ละฝ่ายไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น ธนาคารพาณิชย์ทั้งที่อยู่และไม่อยู่ภายใต้แนวทางหรือกฎระเบียบมาตรฐานสากล หากประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟกเตอร์จึงต้องมีความพร้อมในด้านระบบการวิเคราะห์สินเชื่อ การบริหารความเสี่ยง การติดตามหนี้ และการจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลเช่นเดียวกับที่ใช้ในการประกอบธุรกิจให้สินเชื่อโดยทั่วไปของธนาคารพาณิชย์ นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องคำนึงถึงคุณภาพของลูกค้าและลูกหนี้เป็นหลัก มิใช่มุ่งเน้นเพียงการเพิ่มปริมาณธุรกรรม เนื่องจากปัจจัยดังกล่าวจะมีผลกระทบโดยตรงต่อฐานะและผลการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์

หลักเกณฑ์การกำกับดูแลของธนาคารแห่งประเทศไทยมุ่งเน้นให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารความเสี่ยงของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยธนาคารพาณิชย์ต้องมีความรู้ความเข้าใจในลักษณะธุรกรรม ธุรกิจของลูกค้าและลูกหนี้และความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างดี และมีการกำหนดนโยบายและระเบียบวิธีปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ รวมถึงระบบงานและระเบียบการบริหารความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจนและเหมาะสมเพียงพอที่จะรองรับการประกอบธุรกิจได้ และต้องมีระบบการควบคุมภายในที่ดี อาทิ จัดให้มีขั้นตอนและวิธีการประเมินเครดิตของลูกค้าและลูกหนี้ที่เหมาะสม เป็นต้น

5.3 คุณสมบัติของธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์

ธนาคารพาณิชย์ที่ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์จึงต้องมีคุณสมบัติและปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

5.3.1 มีฐานะการเงินและฐานะการดำเนินงานอยู่ในเกณฑ์ดี สามารถกันเงินสำรองได้ครบถ้วนและดำรงอัตราส่วนเงินกองทุนต่อสินทรัพย์และภาระผูกพันไม่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนดหรือสั่งการเป็นกรณีพิเศษ รวมทั้งสามารถดำรงอัตราส่วนทางการเงินต่าง ๆ ได้ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้มีการสั่งการเป็นกรณีพิเศษ

5.3.2 มีระบบงาน ระบบข้อมูล และมีบุคลากรเพียงพอเพื่อรองรับการทำธุรกรรมอย่างมีประสิทธิภาพ โดยบุคลากรดังกล่าวจะต้องมีความรู้ ความเข้าใจ ความสามารถ และประสบการณ์เพียงพอ

ธนาคารพาณิชย์ที่ประสงค์จะประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংต้องยื่นหนังสือแสดงความจำนงที่จะประกอบธุรกิจดังกล่าวที่ได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**ต่อธนาคารแห่งประเทศไทยตามที่กำหนดไว้ในคู่มือสำหรับประชาชน** โดยธนาคารแห่งประเทศไทยจะแจ้งผลการพิจารณาให้ธนาคารพาณิชย์นั้นทราบภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้รับหนังสือแสดงความจำนงและเอกสารที่เกี่ยวข้องถูกต้องครบถ้วน หากธนาคารแห่งประเทศไทยมิได้แจ้งผลการพิจารณาภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংแล้ว

5.4 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจ

5.4.1 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่ไม่ใช้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংทั้งธุรกรรมการค้าภายในประเทศและระหว่างประเทศ โดยแบ่งได้ 2 ประเภทดังนี้

(1) ธุรกิจแฟกเตอร์িংที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংให้สินเชื่อโดยการจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟกเตอร์িংทันที (funded factoring)

(2) ธุรกิจแฟกเตอร์িংที่ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংยังไม่มี การจ่ายหรือชำระเงินให้แก่ลูกค้าตามที่กำหนดในสัญญาแฟกเตอร์িংจนกว่าจะครบกำหนดการจ่ายชำระหนี้ของลูกค้าหนี้และลูกหนี้ไม่ชำระหนี้ตามกำหนด (unfunded factoring)

ทั้งนี้ ในการทำสัญญาแฟกเตอร์িংตาม (1) และ (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้าประกันการชำระหนี้ของลูกค้าหนี้ และในการทำสัญญาแฟกเตอร์িংตาม (2) ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor) จะอยู่ในฐานะผู้ค้าประกันการชำระหนี้ให้แก่ผู้ขายสินค้า

5.4.2 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถประกอบธุรกิจแฟกเตอร์িংได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศนี้ โดยจำกัดขอบเขตธุรกรรมเฉพาะธุรกิจแฟกเตอร์িংภายในประเทศ ซึ่งลูกค้าและลูกหนี้จะต้องเป็นผู้ประกอบการในประเทศและมีมูลหนี้ที่จะรับโอนสิทธิเรียกร้องในการรับชำระหนี้เป็นสกุลเงินบาท ทั้งนี้ ขอบเขตการประกอบธุรกิจต้อง

เป็นไปตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยขอบเขตการประกอบธุรกิจและขอบเขตการทำธุรกรรมของธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย รวมทั้ง ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.5 หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ

5.5.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับการทำธุรกรรมดังนี้

(1) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ **รวมถึงคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์** ต้องมีความรู้ความเข้าใจในธุรกรรมและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง

(2) คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**หรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์**ต้องจัดให้มีระบบงานอย่างชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร โดยเป็นผู้กำหนด อนุมัติ หรือให้ความเห็นชอบนโยบาย กลยุทธ์ ขั้นตอนการปฏิบัติในการประกอบธุรกิจ ระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยง ระบบการควบคุมภายใน ระบบการจัดการ และระบบบัญชี

(3) ระบบงานที่เกี่ยวข้องกับระเบียบและวิธีการบริหารความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংอย่างน้อยต้องครอบคลุมเรื่องดังต่อไปนี้

(3.1) ระบบการวิเคราะห์เครดิตของลูกค้าและลูกหนี้โดยเฉพาะกรณีการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংแบบไม่มีสิทธิไถ่เบียที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไถ่เบียให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด ซึ่งต้องมีการวิเคราะห์ข้อมูลเครดิตลูกค้าและลูกหนี้ที่จะรับโอนให้ เป็นไปตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์ และมีระบบการกำหนดวงเงินสินเชื่อของลูกค้า โดยพิจารณาถึงหลักเกณฑ์หรือแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการพิจารณาให้สินเชื่อตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด เช่น การกำหนดเอกสารหลักฐานประกอบการพิจารณาให้สินเชื่อที่จำเป็น ได้แก่ ใบกำกับสินค้า (invoice) และเอกสารการค้าอื่น ๆ

(3.2) ระบบการติดตามหนี้ที่รับโอนมาตามสัญญาแฟ็กเตอร์িং ซึ่งจะช่วยให้ธนาคารพาณิชย์ทราบข้อมูลเกี่ยวกับลูกหนี้และลูกค้า เช่น ความมีอยู่จริงของหนี้ทางการค้าที่รับโอน คุณภาพการชำระหนี้ของลูกหนี้ และการปฏิบัติตามข้อตกลงการค้า

(3.3) การบริหารความเสี่ยงด้วยเครื่องมือต่าง ๆ เช่น การประกันภัย หรือการเรียกเงินประกันตามคุณภาพของลูกค้าและประเภทของธุรกรรม รวมทั้งการกระจายความเสี่ยง อันเกิดจากการกระจุกตัวของลูกค้าในภาคอุตสาหกรรมประเภทใดประเภทหนึ่ง

(3.4) ระบบการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำรายงานเพื่อการติดตามวิเคราะห์ และประเมินผลการประกอบธุรกิจ เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบได้

5.5.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีสัญญาแพ็คเกจจริงเป็นหนังสือและมอบให้แก่ลูกค้าเก็บไว้เป็นหลักฐาน 1 ฉบับ เพื่อเป็นการเปิดเผยข้อมูลและทำความเข้าใจกับลูกค้าเกี่ยวกับธุรกรรม โดยในสัญญาดังกล่าวอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดกำหนดไว้อย่างชัดเจนดังต่อไปนี้

- (1) จำนวนวงเงินที่จะรับโอน
- (2) สิทธิเรียกร้องที่จะรับโอน หรือวิธีการเลือกสิทธิเรียกร้องดังกล่าว
- (3) วิธีการในการคำนวณอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทนและผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า โดยให้แนบรายละเอียดไว้กับคู่ฉบับของสัญญาที่มอบให้แก่ลูกค้า
- (4) ค่าใช้จ่ายและเบี้ยปรับต่าง ๆ
- (5) อายุสัญญา

ทั้งนี้ รายละเอียดตาม (3) และ (4) ธนาคารพาณิชย์อาจจัดทำเป็นเอกสารแนบท้ายสัญญาอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาได้

5.5.3 การแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่ธนาคารพาณิชย์เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ตามสัญญาแพ็คเกจจริงนั้น ธนาคารพาณิชย์จะต้องมีหนังสือแจ้งให้ลูกค้าทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 14 วัน ก่อนที่จะมีการแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงดังกล่าว เว้นแต่ธนาคารพาณิชย์มีการตกลงกับลูกค้าเป็นอย่างอื่น มิฉะนั้น ธนาคารพาณิชย์จะสามารถเรียกดอกเบี้ย ค่าตอบแทน ผลประโยชน์ที่เรียกเก็บจากลูกค้า ค่าใช้จ่าย หรือเบี้ยปรับต่าง ๆ ได้เพียงเท่าที่ระบุไว้ในสัญญา

5.6 หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

5.6.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแพ็คเกจจริงโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และให้ถือปฏิบัติตามรายละเอียดของแต่ละประเภทธุรกิจแพ็คเกจจริงที่กำหนดในเอกสารแนบ โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแล สรุปได้ดังนี้

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน
3. การบันทึกบัญชี	ปฏิบัติตามหลักการของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง

หัวข้อ	หลักเกณฑ์การกำกับดูแล
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ โดยการคำนวณจำนวนเงินสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมแพ็คเกจเดียวกับบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมกับธุรกรรมการให้สินเชื่อลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อแก่บุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินกว่าที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ปฏิบัติตามหลักความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ

นอกจากนั้น ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรอง การดำรงเงินกองทุน การสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาระผูกพัน และแบบรายงานที่เกี่ยวข้องที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2283 6955

การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িং

1. คำจำกัดความ

“สัญญาแฟ็กเตอร์แบบมีสิทธิไต่เบี่ย (with recourse)” หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอร์ที่ธนาคารพาณิชย์มีสิทธิเรียกร้องหรือไต่เบี่ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

“สัญญาแฟ็กเตอร์แบบไม่มีสิทธิไต่เบี่ย (without recourse)” หมายความว่า สัญญาแฟ็กเตอร์ที่ธนาคารพาณิชย์ไม่มีสิทธิเรียกร้องหรือไต่เบี่ยให้ลูกค้าชำระหนี้แทนลูกหนี้ที่ผิดนัด

2. หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

ธนาคารพาณิชย์ต้องประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมทั้งต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংแต่ละประเภท ดังต่อไปนี้

2.1 ธุรกิจแฟ็กเตอร์িংภายในประเทศ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

	กรณีสัญญาแฟ็กเตอร์ แบบมีสิทธิไต่เบี่ย	กรณีสัญญาแฟ็กเตอร์ แบบไม่มีสิทธิไต่เบี่ย
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกลูกค้า	ให้บันทึกลูกหนี้
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกค้า	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของ ลูกค้า	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของ ลูกหนี้

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟ็กเตอร์িংภายในประเทศและมีการประกันการชำระหนี้ของลูกค้า ให้ใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมการค้าประกันหรือการรับประกันความเสี่ยงแล้วแต่กรณี

2.2 ธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

2.2.1 กรณีสัญญาแฟกเตอร์แบบมีสิทธิไต่เบี่ย: ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟกเตอร์ภายในประเทศกรณีสัญญาแฟกเตอร์แบบมีสิทธิไต่เบี่ย ตามข้อ 2.1

2.2.2 กรณีสัญญาแฟกเตอร์แบบไม่มีสิทธิไต่เบี่ย

(1) กรณีสัญญาแฟกเตอร์ที่มีผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) เป็นผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้ ให้ถือปฏิบัติดังนี้

(1.1) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)

	ประเภท funded factoring	ประเภท unfunded factoring
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์	
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกค้าที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์	
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้บันทึกผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์จะจ่ายหนี้ทางการค้าให้กับลูกค้า
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

(1.2) สำหรับธนาคารพาณิชย์ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor)

	ประเภท funded factoring และ ประเภท unfunded factoring
1. การวิเคราะห์สินเชื่อ	ให้พิจารณาตามระบบการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตของธนาคารพาณิชย์
2. การรู้จักลูกค้า (KYC / CDD)	ให้ทำความรู้จักกับลูกหนี้ที่ติดต่อกับธนาคารพาณิชย์
3. การบันทึกบัญชีลูกหนี้	ให้เปิดเผยภาระผูกพันที่ธนาคารพาณิชย์มีต่อผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการส่งออก (export factor)
4. การนับลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	ให้นับลูกหนี้
5. การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (RWA)	ให้ใช้น้ำหนักความเสี่ยงของลูกหนี้ในการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธุรกรรมนอกงบดุลประเภทภาระผูกพันอื่น (CCF 100%)

ทั้งนี้ กรณีธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศแบบไม่มีสิทธิไถ่เบียะและการประกันการชำระหนี้ของลูกหนี้ ให้ใช้หลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมการค้าประกันหรือการรับประกันความเสี่ยงแล้วแต่กรณี

(2) กรณีอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ใน (1)¹ ให้ถือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลเช่นเดียวกับการทำธุรกรรมแฟกเตอร์ภายในประเทศ ตามข้อ 2.1

¹ เช่น 1) กรณีที่ไม่มีผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้หากผิดนัดชำระหนี้ 2) กรณีที่ผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้ไม่ใช่ผู้ประกอบธุรกิจแฟกเตอร์ระหว่างประเทศด้านการนำเข้า (import factor) หรือ 3) กรณีที่ผู้ค้าประกันการจ่ายชำระหนี้แทนลูกหนี้เป็นผู้รับประกันภัยสินเชื่อทางการค้า (trade credit insurance)

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม

1. เหตุผลในการออกประกาศ

ด้วยการประกอบธุรกิจของธนาคารพาณิชย์ที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมที่มุ่งเน้นการรับฝากเงิน และการให้สินเชื่อเป็นหลัก รวมถึงรูปแบบการบริหารสภาพคล่องของธนาคารพาณิชย์และธุรกิจต่าง ๆ ที่เปลี่ยนแปลงไปจากการกู้ยืมเงินโดยทั่วไป ธนาคารพาณิชย์และภาคธุรกิจสามารถหาสภาพคล่องจากลูกหนี้เงินให้กู้ยืมอันเป็นสินทรัพย์ของตน (asset-based financing) ผ่านการขายลูกหนี้เงินให้กู้ยืมดังกล่าวให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือธุรกิจอื่นที่มีสภาพคล่องเหลือได้ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ซึ่งรวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยที่มีสภาพคล่องเหลือสามารถรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมของธนาคารพาณิชย์และของนิติบุคคลอื่นในประเทศมาเพื่อบริหารต่อให้เกิดประโยชน์เพิ่มขึ้นได้ โดยกำหนดขอบเขตและหลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจเพื่อสนับสนุนให้เกิดความคล่องตัวและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารสินทรัพย์ของธนาคารพาณิชย์และภาคธุรกิจมากขึ้น

การปรับปรุงประกาศในครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถบริหารจัดการพอร์ตสินเชื่อและบริหารความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น โดยขยายขอบเขตให้ธนาคารพาณิชย์ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อยสามารถรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมตามสัญญาสินเชื่อที่มีธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศร่วมกับเจ้าหนี้อื่นเป็นเจ้าหนี้ร่วมกัน (syndicated loan) และมีการจัดชั้นเป็นสินทรัพย์ที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing) จากธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศได้ โดยยังคงหลักการที่ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการวิเคราะห์และพิจารณาถึงผลตอบแทนและความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นจากการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมดังกล่าวอย่างเหมาะสมและรัดกุม

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 36 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมได้ตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทย ที่ สนส. 6/2555 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืม ลงวันที่ 19 มีนาคม 2555

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงิน
ทุกแห่ง

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“ลูกหนี้เงินให้กู้ยืม” หมายความว่า ลูกหนี้ที่เกิดจากการประกอบธุรกิจให้กู้ยืมปกติ
ของธนาคารพาณิชย์และนิติบุคคลอื่น ทั้งนี้ ให้ความหมายรวมถึงลูกหนี้จากการประกอบธุรกิจให้เช่าซื้อ
และให้เช่าแบบลีสซิงด้วย

“สถาบันการเงิน 56 แห่งที่ถูกปิดกิจการ” หมายความว่า บริษัทเงินทุนและบริษัท
เงินทุนหลักทรัพย์ที่ถูกระงับการดำเนินกิจการตามคำสั่งของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ลงวันที่
26 มิถุนายน พ.ศ. 2540 และวันที่ 5 สิงหาคม พ.ศ. 2540 ซึ่งสั่งโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายว่าด้วย
การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ และคณะกรรมการองค์การ
เพื่อการปฏิรูประบบสถาบันการเงินเห็นว่าไม่อาจแก้ไขหรือฟื้นฟูฐานะหรือการดำเนินการได้

“นิติบุคคลอื่นในประเทศ” หมายความว่า นิติบุคคลที่ไม่ใช่ธนาคารพาณิชย์
ซึ่งโดยทั่วไปหมายถึง นิติบุคคลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และนิติบุคคลตามกฎหมายอื่น
ยกเว้นนิติบุคคลซึ่งไม่ได้จดทะเบียนในประเทศไทย

“มาตรฐานการบัญชี” หมายความว่า มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงาน
ทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

5.2 หลักการ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมรับซื้อ
หรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมได้ตามขอบเขตที่กำหนดไว้สำหรับธนาคารพาณิชย์แต่ละประเภท โดย
ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการวิเคราะห์และพิจารณาถึงผลตอบแทนและความเสี่ยงอย่าง
เหมาะสมและรัดกุมว่าลูกหนี้เงินให้กู้ยืมดังกล่าวจะสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคารพาณิชย์
ในอนาคต รวมถึงต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่ดี

5.3 ขอบเขตในการประกอบธุรกิจ

5.3.1 อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้
กู้ยืมทั้งที่เป็นเงินบาทและเงินตราต่างประเทศจากธนาคารพาณิชย์และนิติบุคคลอื่นในประเทศได้

ในกรณีที่เป็นารับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้มาจากบริษัทบริหารสินทรัพย์ โดยธนาคารพาณิชย์ผู้รับซื้อหรือรับโอนนั้นเป็นบริษัทในกลุ่มธุรกิจทางการเงินเดียวกันกับบริษัทบริหารสินทรัพย์นั้น ลูกหนี้ดังกล่าวต้องได้รับการปรับปรุงโครงสร้างหนี้แล้วและเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing) หรือสินทรัพย์ทางการเงินที่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (under-performing) ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน

5.3.2 อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย ประกอบธุรกิจรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมต่อไปนี้ได้ด้วย

(1) รับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมทั้งที่เป็นเงินบาทและเงินตราต่างประเทศได้จากธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ เฉพาะลูกหนี้เงินให้กู้ยืมตามสัญญาสินเชื่อที่มีธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศร่วมกับเจ้าหนี้อื่นเป็นเจ้าหนี้ร่วมกัน (syndicated loan) และเป็นสินทรัพย์ทางการเงินที่ไม่มีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของความเสี่ยงด้านเครดิต (performing) ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดชั้นและการกันเงินสำรองของสถาบันการเงิน โดยธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

(2) รับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและสินทรัพย์อื่นของสถาบันการเงิน 56 แห่งที่ถูกปิดกิจการจากเจ้าพนักงานพิทักษ์ทรัพย์ได้

5.4 หลักเกณฑ์ในการประกอบธุรกิจ

5.4.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีกระบวนการวิเคราะห์และพิจารณาถึงผลตอบแทนและความเสี่ยงสำหรับการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมทั้งกรณีเป็นรายลูกหนี้ หรือเป็นรายกลุ่ม (portfolio) อย่างรอบคอบว่าลูกหนี้เงินให้กู้ยืมดังกล่าวจะสามารถก่อให้เกิดรายได้แก่ธนาคารพาณิชย์ในอนาคต และต้องมีระบบการบริหารความเสี่ยงที่ดี โดยรายได้ให้หมายความถึงกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับคืนทั้งหมดจากลูกหนี้ ซึ่งอาจเป็นกระแสเงินสดที่จะได้รับการเจรจาปรับปรุงโครงสร้างหนี้กับลูกหนี้ หรือกระแสเงินสดที่จะได้รับการนำหลักประกันของลูกหนี้ออกจำหน่ายตามกระบวนการทางกฎหมาย

5.4.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและสินทรัพย์อื่น โดยใช้ราคายุติธรรม (fair value) ซึ่งมีความหมายเป็นไปตามมาตรฐานการบัญชี

5.4.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องกำหนดหลักเกณฑ์หรือระเบียบปฏิบัติที่ดี ในการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและสินทรัพย์อื่น เพื่อป้องกันมิให้ กรรมการ ผู้จัดการ หรือบุคคลใด ซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานกระทำการ หรืองดเว้นกระทำการใด ๆ อันผิดหน้าที่ของตนโดยทุจริต

5.5 หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

5.5.1 ในการรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมและสินทรัพย์อื่น ธนาคารพาณิชย์ต้องกระทำภายใต้ขอบเขตที่ธนาคารพาณิชย์สามารถกระทำได้ตามที่กำหนดไว้ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินเท่านั้น และต้องถือปฏิบัติต่อลูกหนี้เงินให้กู้ยืมที่รับซื้อหรือรับโอนตามหลักเกณฑ์ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด

5.5.2 ธนาคารพาณิชย์ต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชีและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด

5.5.3 ในการคำนวณจำนวนเงินสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมรับซื้อหรือรับโอนลูกหนี้เงินให้กู้ยืมกับบุคคลหนึ่งบุคคลใด ให้ธนาคารพาณิชย์นับรวมกับธุรกรรมการให้สินเชื่อลงทุน ก่อภาระผูกพัน หรือการทำธุรกรรมที่มีลักษณะคล้ายการให้สินเชื่อประเภทอื่น เพื่อบุคคลหนึ่งบุคคลใด หรือแก่บุคคลหลายคนรวมกันในโครงการหนึ่งโครงการใด หรือเพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อย่างเดียวกัน เมื่อสิ้นวันหนึ่ง ๆ ต้องไม่เกินกว่าที่ธนาคารพาณิชย์สามารถทำได้ตามที่กำหนดไว้ในประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การกำกับลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit)

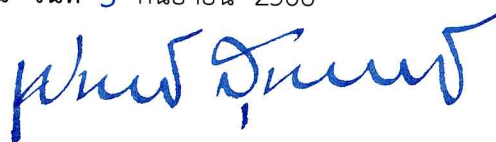
5.6 การขอผ่อนผันต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ต้องการขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในข้อ 5.3.2 (1) ของประกาศฉบับนี้ ให้ยื่นคำขอต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายการณ์ โดยแสดงเหตุผลความจำเป็น และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะคำนึงถึงหลักการสำคัญในข้อ 5.2 ในการพิจารณา ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดเงื่อนไขประกอบการผ่อนผันด้วยก็ได้

6. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2283 6955

เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต
(Risk Participation)

1. เหตุผลในการออกประกาศ

การพัฒนาประเทศและการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจมีความสัมพันธ์กับการพึ่งพาแหล่งเงินทุนจากธนาคารพาณิชย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการลงทุนขนาดใหญ่ที่มีมูลค่าสูงหรือการค้าระหว่างประเทศ ที่ต้องอาศัยธนาคารพาณิชย์เป็นตัวกลางในการระดมเงินทุนผ่านการให้สินเชื่อแก่โครงการลงทุนขนาดใหญ่ (project finance) หรือให้สินเชื่อเพื่อการค้า (trade finance) เพื่อการเชื่อมโยงการลงทุนและค้าขายทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งการทำธุรกรรมทางการเงินดังกล่าวอาจมีข้อจำกัดจากมาตรการกำกับดูแล อันส่งผลให้ธุรกิจขนาดใหญ่ได้รับสินเชื่อในปริมาณจำกัด และมีผลต่อเนื่องถึงการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของประเทศทำให้ไม่สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ ดังนั้น เพื่อลดอุปสรรคดังกล่าวและสนับสนุนให้ธนาคารพาณิชย์มีเครื่องมือในการบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตที่หลากหลายขึ้นนอกเหนือจากการทำธุรกรรมอนุพันธ์ด้านเครดิต (credit derivatives) อีกทั้งเป็นการขยายขอบเขตการทำธุรกรรมภายใต้การบริหารความเสี่ยงด้านเครดิตเช่นเดียวกับการที่ธนาคารพาณิชย์มีการทำธุรกรรมให้สินเชื่อโดยตรง ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงได้อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต (risk participation) ได้ทั้งในฐานะผู้โอนความเสี่ยงและผู้รับโอนความเสี่ยงมาตั้งแต่ปี 2557 โดยกำหนดคุณสมบัติของธนาคารพาณิชย์ที่ได้รับอนุญาตให้ทำธุรกรรม ขอบเขตของการทำธุรกรรม ประเภทของธุรกรรม ประเภทของสินทรัพย์อ้างอิง คู่สัญญา และหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่พิจารณาตามความเสี่ยงของธุรกรรมเป็นสำคัญ

ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ติดตามการทำธุรกรรม risk participation ของธนาคารพาณิชย์อย่างต่อเนื่อง พบว่าบริบทของการทำธุรกรรมดังกล่าวมีขอบเขตการทำธุรกรรมที่สามารถขยายได้เพิ่มมากขึ้น โดยมีสินทรัพย์อ้างอิงหรือคู่สัญญาที่หลากหลายกว่าขอบเขตที่ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตไว้เป็นการทั่วไป ทำให้ธนาคารพาณิชย์มีภาระในการขออนุญาตก่อนดำเนินการ ดังนั้น ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงเห็นควรขยายขอบเขตของสินทรัพย์อ้างอิงและคู่สัญญาให้หลากหลายขึ้น โดยยังคงหลักการในการกำกับดูแลที่พิจารณาความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ รวมถึงให้ธนาคารพาณิชย์มีการบริหารความเสี่ยงที่อาจเกิดจากการทำธุรกรรมอย่างเหมาะสม โดยกำหนดประเภทสินทรัพย์อ้างอิงให้ครอบคลุมถึงธุรกรรมแฟกเตอร์িং (factoring) และการค้าประกัน การกำหนดคู่สัญญาให้รวมถึงบริษัทประกันภัยในต่างประเทศที่มีหน่วยงานกำกับดูแลและได้รับการจัดอันดับเครดิตในระดับที่สามารถลงทุนได้ และปรับปรุงข้อกำหนดการบันทึกบัญชีสำหรับ

ธุรกรรม risk participation ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการบัญชีที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพและบริหารความเสี่ยงได้ดียิ่งขึ้น ตลอดจนเพิ่มความยืดหยุ่นและลดภาระในการทำธุรกรรม อันจะเป็นการสนับสนุนการเชื่อมโยงการลงทุนและค้าขายทั้งในและต่างประเทศให้ดียิ่งขึ้น

2. อำนาจตามกฎหมาย

อาศัยอำนาจตามความมาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 32 มาตรา 36 มาตรา 50 มาตรา 52 มาตรา 60 มาตรา 61 และมาตรา 71 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ธนาคารแห่งประเทศไทยออกหลักเกณฑ์อนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตได้ตามที่กำหนดในประกาศฉบับนี้

3. ประกาศที่ยกเลิก

ประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 9/2557 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต (Risk participation) ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2557

4. ขอบเขตการบังคับใช้

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายว่าด้วยธุรกิจสถาบันการเงินทุกแห่ง ยกเว้นธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

5. เนื้อหา

5.1 คำจำกัดความ

ในประกาศฉบับนี้

“การถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต (risk participation)” หมายความว่า การถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตทั้งหมดหรือบางส่วนของสินทรัพย์อ้างอิง ระหว่างผู้โอนความเสี่ยงและผู้รับโอนความเสี่ยง โดยผู้โอนความเสี่ยงยังคงเป็นผู้มีสิทธิและหน้าที่ในสินทรัพย์อ้างอิง

“สินทรัพย์อ้างอิง” หมายความว่า สินทรัพย์หรือภาระผูกพันของผู้โอนความเสี่ยงตามที่ระบุในสัญญาธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต

“ผู้โอนความเสี่ยง” หมายความว่า ผู้ซึ่งโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงให้แก่ผู้รับโอนความเสี่ยง

“ผู้รับโอนความเสี่ยง” หมายความว่า ผู้ซึ่งรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงมาจากผู้โอนความเสี่ยง

“credit event” หมายความว่า เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้หรือการปฏิบัติตามสัญญาของสินทรัพย์อ้างอิง ซึ่งเป็นผลให้ผู้รับโอนความเสี่ยงต้องชำระเงินในจำนวนที่ตกลงกัน ตามที่กำหนดไว้ในสัญญาธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต

“ธุรกรรม unfunded risk participation” หมายความว่า ธุรกรรมที่ผู้โอนความเสี่ยงได้โอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงที่ตนเองมีอยู่ไปยังผู้รับโอนความเสี่ยงทั้งหมดหรือบางส่วน และผู้รับโอนความเสี่ยงจะจ่ายเงินชดเชยให้แก่ผู้โอนความเสี่ยงตามจำนวนที่ตกลงกันในสัญญาธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตเมื่อเกิด credit event ขึ้นกับสินทรัพย์อ้างอิง

“ธุรกรรม funded risk participation” หมายความว่า ธุรกรรมที่ผู้โอนความเสี่ยงได้โอนความเสี่ยงด้านเครดิตของสินทรัพย์อ้างอิงที่ตนเองมีอยู่ไปยังผู้รับโอนความเสี่ยงทั้งหมดหรือบางส่วน และผู้รับโอนความเสี่ยงจ่ายเงินแก่ผู้โอนความเสี่ยงตามจำนวนที่ตกลงกันในสัญญาธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตตั้งแต่ออกเกิด credit event

“ธนาคารพาณิชย์” หมายความว่า ธนาคารพาณิชย์ตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ทั้งนี้ ไม่รวมถึงธนาคารพาณิชย์เพื่อรายย่อย

“คณะกรรมการธนาคารพาณิชย์” หมายความว่า คณะกรรมการของธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศ หรือคณะผู้บริหารที่มีอำนาจหน้าที่รับผิดชอบการดำเนินงานของสาขาของธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศ

“มาตรฐานการบัญชี” หมายความว่า มาตรฐานการบัญชีและมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ออกโดยสภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์

5.2 หลักการ

ธนาคารแห่งประเทศไทยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต โดยมีหลักการและหลักเกณฑ์ที่ต้องถือปฏิบัติดังนี้

5.2.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องบริหารความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากการทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตได้อย่างเหมาะสม มีฐานะการดำเนินงานที่มั่นคง สามารถกันเงินสำรองได้อย่างครบถ้วน มีเงินกองทุนเพียงพอที่จะรองรับความเสี่ยงจากธุรกรรมดังกล่าวได้ ปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี และต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์การกำกับดูแลที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด เช่น

หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการดำรงฐานะเงินตราต่างประเทศ การป้องปรามการเก็งกำไรค่าเงินบาท มาตรการป้องกันปราบปรามการฟอกเงินและการต่อต้านการสนับสนุนทางการเงินแก่การก่อการร้าย

5.2.2 ธนาคารพาณิชย์ที่เป็นผู้รับโอนความเสี่ยงต้องวิเคราะห์และติดตามความเสี่ยงจากการทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตเสมือนเป็นผู้ทำธุรกรรมโดยตรง โดยเฉพาะการรับโอนความเสี่ยงจาก บริษัทแม่ บริษัทลูก บริษัทร่วม ผู้ถือหุ้นรายใหญ่ของธนาคารพาณิชย์ และผู้ที่เกี่ยวข้อง จะต้องไม่เป็นการเอื้อประโยชน์แก่บุคคลดังกล่าว เช่น จะต้องไม่มีเงื่อนไขหรือข้อกำหนดพิเศษผิดไปจากธรรมเนียมปฏิบัติปกติ

5.2.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องไม่เสนอธุรกรรมดังกล่าวในลักษณะที่อาจทำให้เกิดผลกระทบต่อเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ระบบการเงิน และระบบสถาบันการเงินในประเทศได้

5.2.4 ธนาคารพาณิชย์ต้องจัดให้มีเอกสารประกอบการทำธุรกรรมอย่างเพียงพอ มีระบบการจัดเก็บข้อมูลและการจัดทำรายงานเพื่อติดตาม วิเคราะห์ และประเมินผลการทำธุรกรรม เพื่อให้ธนาคารแห่งประเทศไทยสามารถตรวจสอบหรือจัดส่งให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเมื่อมีการร้องขอได้

5.3 ขอบเขตของธุรกรรม

ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตได้ทั้งในฐานะผู้โอนความเสี่ยงและผู้รับโอนความเสี่ยง โดยมีขอบเขตของธุรกรรม ดังนี้

5.3.1 ประเภทของธุรกรรม

(1) unfunded risk participation

(2) funded risk participation

5.3.2 ประเภทสินทรัพย์อ้างอิง

ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต โดยอ้างอิงกับสินทรัพย์อ้างอิงได้ 4 ประเภท ดังนี้

(1) เงินให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้รายใดรายหนึ่ง (single loan) หรือลูกหนี้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง และ syndicated loan

(2) ธุรกรรมสินเชื่อเพื่อการค้า (trade finance) เช่น การออกเลตเตอร์ออฟเครดิต (issuing letter of credit) การรับรองเลตเตอร์ออฟเครดิต (confirming letter of credit) การรับช่วงซื้อลดเอกสารตามเงื่อนไขของเลตเตอร์ออฟเครดิต (negotiating letter of credit) หรือการรับรองตั๋วสินค้า (bank acceptance)

(3) ธุรกิจแฟกเตอร์ริง (factoring)

(4) การค้ำประกันเพื่อการค้าและการลงทุน เช่น หนังสือค้ำประกัน
(letter of guarantee / counter guarantee)

5.3.3 คู่สัญญา

ธนาคารพาณิชย์สามารถทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตกับคู่สัญญาดังต่อไปนี้

(1) ธนาคารพาณิชย์

(2) ธนาคารพาณิชย์ต่างประเทศที่ได้รับการจัดอันดับเครดิตเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้ โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External Credit Assessment Institutions: ECAIs) ที่ได้รับความเห็นชอบโดยธนาคารแห่งประเทศไทยตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) หรือโดยสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือที่ได้รับความเห็นชอบจากสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์

(3) ธนาคารเพื่อการพัฒนาแบบพหุภาคี (Multilateral Development Banks: MDBs) ที่มีน้ำหนักความเสี่ยงร้อยละ 0 ตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA)

(4) บริษัทประกันภัยในต่างประเทศที่มีหน่วยงานกำกับดูแล โดยสถาบันจัดอันดับเครดิตภายนอก (External Credit Assessment Institutions: ECAIs) ที่ธนาคารแห่งประเทศไทยให้ความเห็นชอบตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยว่าด้วยหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์โดย Standardised Approach (วิธี SA) จัดอันดับเครดิตบริษัทประกันภัยดังกล่าวเป็นระดับที่สามารถลงทุนได้

5.4 หลักเกณฑ์ในการทำธุรกรรม

ธนาคารพาณิชย์ที่ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตจะต้องมีการบริหารความเสี่ยงที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสม สอดคล้องกับลักษณะและปริมาณของธุรกรรม โดยธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดดังต่อไปนี้

5.4.1 ธนาคารพาณิชย์ต้องมีนโยบายในการทำธุรกรรมที่เป็นลายลักษณ์อักษร และได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการธนาคารพาณิชย์หรือคณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการธนาคารพาณิชย์ โดยนโยบายดังกล่าวต้องครอบคลุมถึงกระบวนการและระเบียบวิธีปฏิบัติในการทำธุรกรรม การบริหารความเสี่ยง การรายงานและติดตามฐานะความเสี่ยงที่เกิดจากการทำธุรกรรม การจัดทำบัญชี

และการควบคุมภายในที่เหมาะสม โดยมีการทบทวนนโยบายอย่างสม่ำเสมอหรือทุกครั้งที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญ

5.4.2 คณะกรรมการธนาคารพาณิชย์ คณะกรรมการที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการธนาคารพาณิชย์ และผู้บริหารระดับสูง ต้องมีความรู้ความเข้าใจในธุรกรรมและความเสี่ยงที่เกี่ยวข้อง และมีหน้าที่ต้องพิจารณาความมีประสิทธิภาพของระบบการบริหารความเสี่ยงที่รองรับการทำธุรกรรม รวมถึงความพร้อมของบุคลากรในการทำธุรกรรม

5.4.3 ธนาคารพาณิชย์ต้องพิจารณาความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการทำธุรกรรมดังกล่าวให้ครบถ้วน รวมถึงต้องพิจารณาความแตกต่างของอายุสัญญา (maturity mismatch) กับสินทรัพย์อ้างอิงด้วย โดยอายุของสัญญาธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตต้องไม่น้อยกว่าอายุคงเหลือของสัญญาสินทรัพย์อ้างอิง

5.4.4 ธนาคารพาณิชย์ต้องดูแลให้ข้อตกลงในสัญญาธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตมีการทบทวนเป็นระยะตามความเหมาะสม และมีลักษณะอย่างน้อยดังต่อไปนี้

- (1) เป็นข้อตกลงที่มีผลบังคับใช้ได้ตามกฎหมาย และไม่ฝ่าฝืนข้อตกลงตามสัญญาของสินทรัพย์อ้างอิง
 - (2) มีการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้โอนความเสี่ยงและผู้รับโอนความเสี่ยงอย่างชัดเจน
 - (3) มีการกำหนดประเภทของสินทรัพย์อ้างอิงที่สามารถใช้ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตได้
 - (4) มีการระบุถึงสินทรัพย์อ้างอิงที่นำไปทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตอย่างชัดเจน
 - (5) มีการระบุ credit event ที่ทำให้ผู้รับโอนความเสี่ยงต้องชำระเงินในจำนวนที่ตกลงกันในสัญญาให้แก่ผู้โอนความเสี่ยง
- ทั้งนี้ คุณลักษณะตาม (4) และ (5) ธนาคารพาณิชย์อาจจัดทำเป็นเอกสารแนบท้ายสัญญาอันเป็นส่วนหนึ่งของสัญญาธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตได้

5.5 หลักเกณฑ์การกำกับดูแล

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแลธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิตโดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ โดยธนาคารพาณิชย์ต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด และให้ถือปฏิบัติตามรายละเอียดของการกำกับดูแลที่กำหนดในเอกสารแนบ

5.6 การขอผ่อนผันต่อธนาคารแห่งประเทศไทย

กรณีที่ธนาคารพาณิชย์ต้องการขอผ่อนผันการปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในประกาศฉบับนี้ ให้ยื่นคำขอต่อธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นรายการณ์ โดยแสดงเหตุผล ความจำเป็น และรายละเอียดที่เกี่ยวข้องตามที่กำหนดในคู่มือสำหรับประชาชน ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยจะคำนึงถึงหลักการสำคัญในข้อ 5.2 ในการพิจารณา ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยอาจกำหนดเงื่อนไขประกอบ การผ่อนผันด้วยก็ได้

6. บทเฉพาะกาล

การบันทึกบัญชีสำหรับธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต สำหรับงวดบัญชีปี 2568 ธนาคารพาณิชย์สามารถปฏิบัติตามประกาศธนาคารแห่งประเทศไทยที่ สนส. 9/2557 เรื่อง การอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์ทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้าน เครดิต (Risk participation) ลงวันที่ 30 ธันวาคม 2557 หรือปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดใน ประกาศฉบับนี้ก็ได้

7. วันเริ่มต้นบังคับใช้

ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ 3 กันยายน 2568

(นายเศรษฐพุฒิ สุทธิวาทนฤพุฒิ)

ผู้ว่าการ

ธนาคารแห่งประเทศไทย

ฝ่ายนโยบายการกำกับสถาบันการเงิน

โทรศัพท์ 0 2283 5837, 0 2283 6955

การกำกับดูแลการทำธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต

ธนาคารแห่งประเทศไทยกำกับดูแลธุรกรรมการถ่ายโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต โดยพิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนเป็นสำคัญ โดยธนาคารพาณิชย์ต้องตรวจสอบดูแลให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการบัญชี และกฎหมายที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด นอกจากนี้ ธนาคารพาณิชย์ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ว่าด้วยการกำกับลูกหนี้รายใหญ่ การจัดชั้นและการกันเงินสำรอง และการคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต รวมถึงการสอบทานเงินให้สินเชื่อและภาระผูกพัน และรายงานข้อมูลตามแบบรายงานที่เกี่ยวข้อง ตามที่ธนาคารแห่งประเทศไทยกำหนด โดยมีหลักเกณฑ์การกำกับดูแลการทำธุรกรรมการโอนหรือรับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต ดังนี้

(1) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้โอนความเสี่ยง: สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงส่วนที่มีการโอนความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติดังนี้

ประเภท แนวปฏิบัติ	unfunded risk participation	funded risk participation
การบันทึกบัญชีและการเปิดเผยข้อมูล	ปฏิบัติตามหลักการของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง สำหรับงบการเงินตั้งแต่ปี 2569 เป็นต้นไป	
การกำกับดูแลลูกหนี้รายใหญ่ (Single Lending Limit: SLL)	นับ SLL ที่ผู้รับโอนความเสี่ยง	ไม่ต้องนับ SLL ตามจำนวนเงินที่ได้รับมาจากผู้รับโอนความเสี่ยง
การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต (Risk Weighted Asset: RWA)	สามารถใช้การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต โดยถือว่าได้รับการค้ำประกันจากผู้รับโอนความเสี่ยง ¹	สามารถใช้การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิต โดยถือว่าเงินที่ได้รับมาจากผู้โอนความเสี่ยงเป็นหลักประกันทางการเงิน

ทั้งนี้ การโอนความเสี่ยงด้านเครดิตไปยังสำนักงานใหญ่ หรือสาขาอื่นที่อยู่ในต่างประเทศที่เป็นนิติบุคคลเดียวกัน ไม่อาจถือว่ามี การโอนความเสี่ยงด้านเครดิตตามประกาศฉบับนี้

¹ การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตให้ใช้เช่นเดียวกับหลักเกณฑ์การปรับลดความเสี่ยงด้านเครดิตโดยการค้ำประกันและอนุพันธ์ด้านเครดิตในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการค้ำประกัน ตามหลักเกณฑ์การคำนวณสินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิตสำหรับธนาคารพาณิชย์ โดย Standardised Approach (วิธี SA)

(2) กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้รับโอนความเสี่ยง: สำหรับสินทรัพย์อ้างอิงส่วนที่รับโอนความเสี่ยงด้านเครดิต ให้ธนาคารพาณิชย์ถือปฏิบัติดังนี้

ประเภท แนวปฏิบัติ	unfunded risk participation	funded risk participation ²	
		กรณีความเสี่ยงและผลตอบแทน เกือบทั้งหมดไม่โอนมาที่ ผู้รับโอนความเสี่ยง	กรณีความเสี่ยงและผลตอบแทน เกือบทั้งหมดโอนมาที่ ผู้รับโอนความเสี่ยง
การบันทึกบัญชี และการเปิดเผย ข้อมูล	ปฏิบัติตามหลักการของมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง สำหรับงบการเงินตั้งแต่ ปี 2569 เป็นต้นไป		
การกำกับดูแล ลูกหนี้รายใหญ่ (SLL)	นับ SLL ที่สินทรัพย์ อ้างอิง	นับ SLL ที่สินทรัพย์อ้างอิง และผู้โอนความเสี่ยงเท่ากับ จำนวนเงินที่ให้แก่ออน ความเสี่ยง	นับ SLL ที่สินทรัพย์อ้างอิง ตามจำนวนเงินที่ให้แก่ออน ผู้โอนความเสี่ยง
การคำนวณ สินทรัพย์เสี่ยง ด้านเครดิต (RWA)	คำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ด้านเครดิตโดยใช้ ค่าแปลงสภาพ (Credit Conversion Factor: CCF) ตามแนวทางที่ กำหนด และใช้น้ำหนัก ความเสี่ยงตามประเภท ของสินทรัพย์อ้างอิง ¹	ใช้มูลค่าที่สูงกว่าระหว่าง สินทรัพย์เสี่ยงด้านเครดิต ที่คำนวณจาก (1) ภาระจากการรับโอน ความเสี่ยงด้านเครดิต คูณด้วย CCF ที่กำหนด โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยง ตามประเภทของสินทรัพย์ อ้างอิง และ (2) จำนวนเงินที่ได้จ่าย ให้กับผู้โอนความเสี่ยง โดยใช้น้ำหนักความเสี่ยง ของผู้โอนความเสี่ยง	คำนวณสินทรัพย์เสี่ยง ด้านเครดิตโดยใช้น้ำหนัก ความเสี่ยงตามประเภท ของสินทรัพย์อ้างอิง

² กรณีที่ธนาคารพาณิชย์เป็นผู้รับโอนความเสี่ยงตามธุรกรรมประเภท funded risk participation สามารถแบ่งออก
ได้เป็น 2 กรณีย่อย โดยให้พิจารณาจากความเสี่ยงและผลตอบแทนของความเป็นเจ้าของในสินทรัพย์อ้างอิง ตามแนวทาง
ที่กำหนดในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้อง